

CONSILIUL LOCALBOROGANI
PRIMĂRIA COMUNEIBOROGANI

Aprobat prin
Decizia Consiliului Sătesc
Nr. _____ din _____ 2019

Cadrul general al Strategiei de Dezvoltare social-economică a s. Borogani pentru perioada 2019-2025

BOROGANI 2019

Cuprins:

Sumar	executiv
Introducere	3
I. Analiza SWOT	4
II. Cadrul general al strategiei.....	6
III. Plan de acțiuni	8
IV. Implementarea și Monitorizarea Strategiei	17
V. Portofoliul proiectelor prioritare. Fișe de proiect.....	20

Realizarea acestui document a fost posibilă datorită suportului generos din partea poporului American prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Conținutul acestui material ține de responsabilitatea Grupului de Lucru pentru Planificare Strategică creat prin Dispoziția primarului nr. 05 din 08 februarie 2019 și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite.

Introducere

Acest document reprezintă o redacție actualizată a cadrului general al Strategiei de Dezvoltare social-economică a s. Borogani pentru perioada anilor 2019 - 2025. Aceasta a fost elaborată cu suportul Grupului de Lucru pentru Planificare Strategică (în continuare GLPS) constituit prin Dispoziția primarului s. Borogani nr. 05 din 08.02.2019, cu asistența tehnică și metodologică din partea consultanților Business Consulting Institute, în cadrul Programului Comunitatea Mea implementat de IREX și finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Conținutul acestui material ține de responsabilitatea GLPS și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite.

Prin conținutul său Strategia urmărește actualizarea viziunii, obiectivelor strategice și a Planului de acțiuni pentru perioada 2019 - 2025. Strategia pune în valoare punctele forte ale localității și se bazează pe potențialul socio-uman, dezvoltarea economiei locale, serviciilor publice, instituțiilor infrastructurii sociale și de afaceri precum și pe capacitatea autorităților publice locale și structurilor societății civile privind asumarea responsabilității pentru procesul de dezvoltare locală.

Principiile care stau la baza elaborării documentului sunt: (i) promovarea unei guvernări locale eficiente și responsabile; (ii) promovarea unui proces decizional participativ și (iii) promovarea principiilor dezvoltării durabile la nivel local.

Scopul Strategiei de Dezvoltare social-economică a s. Borogani este de a determina direcțiile strategice de dezvoltare, dinamica și profunzimea acestei dezvoltări, de a eficientiza activitatea autorităților publice locale în managementul localității, de a utiliza cât mai eficient resursele financiare, de a promova localitatea, de atragere a surselor externe de finanțare pentru a implementa proiectele investiționale planificate.

Destinatarii Strategiei sunt locuitorii satului Borogani, autoritățile administrației publice locale, structurile societății civile, instituțiile educaționale, sectorul privat, tinerii, precum și toate persoanele interesate în dezvoltarea durabilă locală.

Versiunea actualizată a Strategiei 2019 – 2025 este structurată pe patru compartimente și include: (i) viziunea de dezvoltare; (ii) planul strategic de acțiuni (iii) etapele de implementare și monitorizarea implementării strategiei; (iv) Fișe prioritare de proiecte.

Planul strategic de acțiuni 2019 – 2025 cuprinde totalitatea acțiunilor orientate spre atingerea direcțiilor strategice, necesarul de resurse, perioada de implementare, responsabilii de îndeplinirea acțiunilor, sursele de finanțare, precum și efectele scontate în urma implementării fiecărui proiect /acțiuni.

I. Analiza SWOT

Puncte tari	Punctele slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Terenuri agricole extinse pentru cultivarea cerealelor, legumelor și fructelor • Faună bogată • Arii naturale nepoluate • Existența personalului calificat • Existența instituțiilor de învățământ pe întregul lanț de studii medii (grădiniță, gimnaziu, liceu) • Funcționarea Centrului de Sănătate • Tineri fermieri dispuși să-și dezvolte afacerile • Apropierea municipiului Comrat • Potențial înalt al energiei verzi (eoliană, geotermală, solară, bio) • Potențial pentru dezvoltarea agriculturii ecologice • Acces calitativ la internet 	<ul style="list-style-type: none"> • Terenuri agricole neconsolidate • Insuficiența resurselor de apă potabilă și a sistemelor de irigație • Lipsa pieței de desfacere pentru produsele fermierilor locali • Insuficiența forței calificate de muncă • Emigrarea populației • Accesul dificil la traseele rutiere naționale • Infrastructură de utilități publice (apeduct, canalizare, iluminat stradal, gestionarea deșeurilor) absentă sau slab dezvoltată. • Insuficiența personalului calificat • Insuficiența activităților sportive (lipsește echipa de fotbal) • Insuficiența locurilor de agrement și ocupațiilor pentru populație în timpul liber • Lipsa investitorilor • Insuficiența agenților economici • Economie slab diversificată • Relații slabe cu diaspora • Acces redus la informare a cetățenilor • Eficiență energetică redusă a clădirilor publice
Oportunități	Riscuri
<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea turismului rural și agroturismului • Dezvoltarea agriculturii prin crearea grupurilor de producători • Sporirea implicării diasporei în viața comunității • Dezvoltarea unui sistem eficient de informare a cetățenilor • Dezvoltarea afacerilor de producere a energiei verzi • Creșterea gradului de informare a populației prin crearea radioului local, a paginii web • Organizarea evenimentelor locale (festivaluri) • Atragerea investițiilor • Dezvoltarea serviciilor cu plată pentru populație 	<ul style="list-style-type: none"> • Accentuarea emigrării forței de muncă • Îmbătrânirea populației • Poluarea în creștere a solului • Condițiile climaterice tot mai nefavorabile pentru agricultură • Sporirea deficitului de forță de muncă calificată • Sporirea numărului de familii social vulnerabile • Capacitate de reacție scăzută în fața calamităților naturale și de ordin ecologic

I.Cadrul general al strategiei

VIZIUNEA DE DEZVOLTARE a satului Borogani reprezintă sinteza principalelor direcții strategice de dezvoltare, cu accentul pe punctele forte și oportunitățile localității, integrând valorile și aspirațiile principale ale localității. Reieșind din analiza principalelor domenii de dezvoltare a localității, din prioritizarea problemelor satului și având drept bază tendințele demografice, economice și sociale la nivel local, luând în considerare aspirațiile, nevoile și interesele diverse ale populației – a femeilor, bărbaților și a principalilor actori din localitate, inclusiv a persoanelor vulnerabile, viziunea satului Borogani pentru anul 2025 este următoarea:

Borogani – comunitate modernă, atractivă pentru tineri, investitori și turiști, cu infrastructură și servicii de calitate, cu o economie dezvoltată și diversificată, cu un mediu protejat și în permanentă adaptare la schimbările climatice”.

Misiunea

Misiunea este o afirmație despre rolul comunității și a administrației în realizarea viziunii. Pentru realizarea viziunii satului Borogani 2025, misiunea comunității și a administrației publice locale este:

Asigurarea creșterii economice, susținerea micului business și atragerea investitorilor prin promovarea unui management public participativ bazat pe deschidere și dialog cu toții actorii interesați, inclusiv cu diaspora, aplicarea măsurilor multisectoriale de reziliență climatică, promovarea tradițiilor și obiceiurilor locale și asigurarea condițiilor de trai decente tuturor cetățenilor”.

Valorile comunității

Realizarea viziunii satului și a implementării misiunii acestuia va fi asigurată de aderarea tuturor cetățenilor și a comunității în ansamblu la un sistem de valori care se vor regăsi în toate activitățile desfășurate în localitate și în viața de zi cu zi, reprezentând un set de atitudini general acceptate pe parcursul implementării strategiei. Acest sistem este compus din următoarele valori:

Transparență Abordarea tuturor activităților într-o manieră deschisă și ușor de înțeles pentru toți membrii comunității, maximizarea căilor de informare și influențare reciprocă a factorilor de decizie și toți cetățenii, prin aplicarea mecanismelor de consultare și dialog direct, pentru asigurarea clarității și înțelegerii procesului de implementare a strategiei de dezvoltare.

Parteneriat Stabilirea de relații durabile cu persoanele și instituțiile care au scopuri comune cu satul nostru și sunt de acord să conlucreze împreună pentru atingerea acestora.

Responsabilitate Competență, calitate, corectitudine, eficiență și promptitudinea în soluționarea principalelor probleme ale comunității.

Nediscriminare Abordarea atitudinilor și comportamentelor corecte față de toți membrii comunității indiferent de gen, naționalitate, statut social, avere, dezabilități și alte criterii irelevante, precum și sprijinirea implicării tuturor grupurilor sociale, inclusiv a celor marginalizate în procesul de dezvoltare locală și a accesului echitabil la beneficiile acesteia.

Tradiție Respectarea identității distincte a localității, protejarea potențialului cultural local și valorificarea acestuia.

Perseverență Urmărirea constantă a obiectivelor propuse necătfind la dificultățile și piedicile, având drept ghid viziunea și misiunea localității.

Deschidere Receptivitatea spre noi abordări, tendințe și tehnologii, incorporarea ideilor și propunerilor.

Obiective Strategice

Pentru atingerea viziunii de dezvoltare a localității, satul Borogani va urma 4 direcții majore de dezvoltare strategică definite prin următoarele obiective:

Obiectiv strategic 1: Dezvoltarea sectorului economic

- OS 1.1. Atragerea investițiilor
- OS 1.2. Dezvoltarea agriculturii
- OS 1.3. Transformarea localității într-o atracție turistică
- OS 1.4. Dezvoltarea sectorului comerțului și al serviciilor
- OS 1.5. Măsuri de adaptare la schimbările climatice

Obiectiv strategic 2: Dezvoltarea infrastructurii sociale

- OS 2.1. Îmbunătățirea condițiilor de studiu în Liceul Teoretic „Gr. Vieru”.
- OS 2.2. Îmbunătățirea condițiilor de studiu în gimnaziu
- OS 2.3. Îmbunătățirea condițiilor în grădiniță
- OS 2.4. Îmbunătățirea activității centrului de sănătate
- OS 2.5. Amenajarea și asigurarea funcționării Casei de Cultură
- OS 2.6. Amenajarea centrului sportiv - comunitar
- OS 2.7. Îmbunătățirea condițiilor de funcționare a bibliotecilor
- OS 2.8. Amenajarea muzeului satului
- OS 2.9. Îmbunătățirea și diversificarea serviciilor de asistență socială, cu accent pe categoriile de persoane vulnerabile
- OS 2.10. Diversificarea activităților pentru tineret

Obiectiv strategic 3: Amenajarea comunității și protecția mediului ambiant

- OS 3.1. Construcția sistemului de canalizare și a stației de epurare
- OS 3.2. Reparația și amenajarea drumurilor
- OS 3.3. Asigurarea localității cu un sistem performant de iluminare stradală
- OS 3.4. Finisarea lucrărilor de amenajare a cimitirului
- OS 3.5. Diversificarea serviciilor întreprinderii municipale
- OS 3.6. Amenajarea zonei de odihnă în parcul central
- OS 3.7. Amenajarea poligonului de deșeuri
- OS 3.8. Gestionarea eficientă a sectoarelor de pădure din subordinea primăriei

Obiectiv strategic 4: Dezvoltarea parteneriatului comunitar și transparență

- OS 4.1. Promovarea transparenței în comunitate
- OS 4.2. Schimbul de experiență cu alte comunități
- OS 4.3. Crearea Asociației Băștinașilor din Borogani
- OS 4.4. Sporirea activismului civic al populației

II. Plan de acțiuni

Obiectiv Strategic 1: Dezvoltarea sectorului economic

Obiective Specifice	Măsuri	Termen de realizare	Responsabil	Rezultat așteptat	Cost estimativ, lei	Sursa de Finanțare
1.1. Atragerea investițiilor	1.1.1. Dezvoltarea și actualizarea paginii web în vederea informării populației privind oportunitățile de dezvoltare economică	2019-2025	APL	• Informația va ajunge lunar la două mii de persoane	5 mii	• Buget local, donatori
	1.1.2. Elaborarea unui ghid de atragere a investițiilor	2022-2023	APL	• Un ghid profesionist, în care să fie descrise toate atracțiile investiționale ale satului. prezentată la târguri și expoziții.	20 mii	Buget local donatori
	1.1.3. Difuzarea ghidului investițional al localității	permanent	Specialiști primărie	Informația va ajunge la cât mai mulți investitori potențiali, va fi prezentată la târguri și expoziții	10 mii	• Buget local
	1.1.4. Ateliere informative privind oportunitățile noi de deschidere și dezvoltare a afacerilor	anual	Specialist primărie	Anual se vor deschide cel puțin 5 afaceri noi în sat	2 mii	Buget local
1.2. Dezvoltarea agriculturii	1.2.1. Informarea fermierilor privind oportunitățile de finanțare, subvenționare și extindere a afacerilor	anual	APL	• Toți fermierii din localitate vor fi informați	2 mii	• Buget local
	1.2.2. Crearea unui grup de producători de fructe	2019-2022	APL; Agenți economici	• Creșterea competitivității micilor producători pe piețele locale și internaționale • Crearea locurilor de muncă	20 mii lei	• Agenți economici
	1.2.3. Crearea unui grup de producători apicoli	2023	APL; Agenții economici	• Creșterea competitivității micilor producători Crearea locurilor noi de muncă	20 mii lei	Agenți economici
	1.2.4. Crearea și amenajarea unui depozit frigorific cu casă de sortare și ambalare a fructelor	2019-2024	Agenții economici	• Asigurarea piețelor constante de desfacere		Agenți economici
1.3. Transformarea localității într-o atracție turistică	1.3.1. Identificarea atracțiilor turistice ale localității	2023	APL, potențialii antreprenori	• Crearea unei imagini clare despre potențialul turistic al localității	5 mii	APL, comunitatea locală, agenții economici
	1.3.2. Stimularea deschiderii de pensiuni agropensiuni	2019-2025	APL, antreprenori, oameni de afaceri	• Deschiderea a 2 agropensiuni	500 mii	• Oameni de afaceri,

Obiective Specifice	Măsuri	Termen de realizare	Responsabil	Rezultat așteptat	Cost estimativ, lei	Sursa de Finanțare
						antrepnori, proiecte, granturi
	1.3.3. Organizarea diverselor evenimente turistice (ziua satului, festivaluri populare)	2019-2025	APL, oameni de afaceri	<ul style="list-style-type: none"> • Conservarea tradițiilor locale și prezentarea produselor tradiționale autohtone • Promovarea imaginii localității 	100 mii anual	<ul style="list-style-type: none"> • Buget local, raional • Donatori
	1.3.4. Crearea unui traseu turistic intercomunitar	2022-2023	APL, Consiliul raional, oameni de afaceri	Sporirea atractivității turistice	20 mii	<ul style="list-style-type: none"> • Buget Iraional, proiecte externe, granturi
	1.3.5. Promovarea atracțiilor turistice prin intermediul paginii web, rețelelor de socializare, mass-media raională, mass-media națională	permanent	APL, agenți economici	Sporirea atractivității turistice	50 mii lei	<ul style="list-style-type: none"> • Agenți economici
1.4. Dezvoltarea sectorului comerțului și al serviciilor	1.4.1. Organizarea unui concurs pentru crearea unei stații de alimentare a automobilelor cu combustibili	2023	APL	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea localității cu o stație PECO 	5 mii	<ul style="list-style-type: none"> • APL
	1.4.2. Dezvoltarea pieței locale	2023	APL, oameni de afaceri	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea unei piețe de desfacere pentru producătorii agricoli locali 	7 mii	<ul style="list-style-type: none"> • Oameni de afaceri, granturi
1.5. Măsuri de adaptare la schimbările climatice	1.5.1 Cultivarea speciilor și soiurilor rezistente la secetă și înghețuri	permanent	Cetățenii, agenții economici	<ul style="list-style-type: none"> • Comunitatea este adaptată la schimbările climatice 		<ul style="list-style-type: none"> • Agenți economici
	1.5.2 Asigurarea protecției antigrindină a livezilor și plantațiilor	permanent	Producătorii locali	<ul style="list-style-type: none"> • Sporirea profitului producătorilor 		<ul style="list-style-type: none"> • Oameni de afaceri, granturi
	1.5.3 Asigurarea consumului local, cu suportul producătorilor agricoli locali	permanent	Oameni de afaceri, conducătorii instituțiilor publice	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea economică locală 		<ul style="list-style-type: none"> • Oameni de afaceri, granturi
	1.5.4 Crearea condițiilor pentru angajarea femeilor în activități locale aducătoare de venit	permanent	Agenți economici, APL	<ul style="list-style-type: none"> • Femeile din localitate vor fi asigurate cu un loc de muncă aducător de venit 		<ul style="list-style-type: none"> • Agenți economici
	1.5.5 Practicarea agriculturii ecologice		Agenți economici, cetățeni	<ul style="list-style-type: none"> • Populația din localitate este sănătoasă 		<ul style="list-style-type: none"> • Agenți economici

	1.5.6 Aprovizionarea comunității cu apă curată	permanent	APL, Î.M. „Servicii Comunale Borogani”	<ul style="list-style-type: none"> • Populația din localitate este sănătoasă 		<ul style="list-style-type: none"> • Î.M. „Servicii Comunale Borogani”
	1.5.7 Extinderea sistemului de irigare	permanent	Agenți economici	<ul style="list-style-type: none"> • Comunitatea este adaptată la schimbările climatice 		<ul style="list-style-type: none"> • Oameni de afaceri, granturi.

Obiectiv strategic 2: Dezvoltarea infrastructurii sociale

Obiective Specifice	Măsuri	Termen de realizare	Responsabil	Rezultat așteptat	Cost estimativ, lei	Sursa de Finanțare
2.1 Îmbunătățirea condițiilor de studiu în Liceul Teoretic „Gr. Vieru”.	2.1.1. Reparația capitală a sistemului de alimentare cu energie electrică	2023	Conducerea liceului	Sistem electric renovat și economicos	500 mii	Buget raional, granturi externe
	2.1.2. Renovarea pardoselilor	2023	Conducerea liceului	Pardoseli moderne	300 mii	Buget național
	2.1.3. Dotarea bibliotecii școlare cu mobilier	2022-2023	Conducerea liceului, bibliotecara	Biblioteca amenajată	120 mii	Buget raional, granturi
	2.1.4. Amenajarea terenului sportiv , amenajarea sălii de sport și a terenului pentru sport	2023	Conducerea liceului	Condiții adecvate desfășurării orelor de sport	200 mii	Buget central, granturi
	2.1.5. Dotarea claselor de studiu cu mobilier nou	2023	Conducerea liceului	Condiții îmbunătățite de desfășurare a lecțiilor	150 mii	Buget central, granturi
	2.1.6. Reparația curentă a holului de la etajul I.	2022 ↓ 2023	Conducerea liceului	Edificiu reparat	150 mii.	Buget central
	2.1.7. Conectarea bucătăriei la rețeaua de gaze	2021-2025	Conducerea liceului	Bucătărie racordată la conducta de gaz	10 mii	Buget raional
	2.1.8. Dotarea blocului alimentar cu mobilier și utilaj	2023	Conducerea liceului	Condiții îmbunătățite de funcționare a blocului alimentar	150 mii	Buget local
	2.1.9. Înlocuirea gardului deteriorat din jurul liceului cu unul trainic și modern	2022-2024	Conducerea liceului	Gard nou instalat	300 mii	Buget local, granturi
	2.1.10. Dotarea sălilor de clasă cu materiale didactice și TIC	2022-2023	Conducerea liceului	Săli de studiu dotate conform standartelor	160 mii	Buget local
2.2. Îmbunătățirea condițiilor de studiu în gimnaziu	2.2.1. Reparația capitală a acoperișului	2022-2023	Conducerea gimnaziului	Acoperiș reparat	2 milioane lei	Buget central, granturi
	2.2.2. Schimbarea pardoselii în sala de sport	2023	Conducerea gimnaziului	Condiții îmbunătățite de desfășurare a orelor de sport	300 mii	Buget central, granturi
	2.2.3. Consolidarea pereților externi	2025	Conducerea gimnaziului	Construcție consolidată	3 mil.	Buget central

Obiective Specifice	Măsuri	Termen de realizare	Responsabil	Rezultat așteptat	Cost estimativ, lei	Sursa de Finanțare
			gimnaziului			
	2.2.5. Conectarea bucătăriei la rețeaua de gaze	2021-2025	Conducerea gimnaziului	Bucătărie dotată	10 mii	Buget local
	2.2.6. Dotarea claselor cu utilaj tehnic	2022-2023	Conducerea gimnaziului	Clase dotate	120 mii	Buget central
	2.2.7. Dotarea cu inventar sportiv	2022-2023	Conducerea gimnaziului	Condiții îmbunătățite pentru sport	25 mii	Buget raional, granturi
	2.2.8. Reparația scărilor blocului de studiu	2023	Conducerea gimnaziului	Condiții îmbunătățite de acces a elevilor în cadrul instituției	400mii	Buget local, granturi
2.3. Îmbunătățirea condițiilor în grădiniță	2.3.1. Pavarea în jurul grădiniței și a trotuarelor	2023	Conducerea grădiniței	Teritoriu amenajat	190 mii	Buget local
	2.3.4. Reparația curentă a edificiilor	anual	Conducerea grădiniței	Edificiu păstrat în stare bună	70 mii	Buget local
	2.3.5. Construcția a două praguri cu balustradă	2022-2023	Conducerea grădiniței	Condiții îmbunătățite de acces ale copiilor în grădiniță , în special pentru copiii cu nevoi speciale.	30 mii	Buget local
	2.3.6. Reparația capitală a birourilor din instituție	2022-2025 PARTIAL	Conducerea grădiniței	Birouri reparate	200 mii	Buget local, granturi
	2.3.7. Procurarea și instalarea a două complexe sportive	2021-2024	Conducerea grădiniței	Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea fizică a copiilor	62 mii	Buget local, granturi
	2.3.8. Procurarea și instalarea a 3 topogane moderne	2022-2025	Conducerea grădiniței	Îmbunătățirea condițiilor	54 mii	Buget local, granturi
	2.3.9. Termoizolarea clădirii	2023-2024	Conducerea grădiniței	Termoizolarea clădirii, îmbunătățirea condițiilor	1 mln.	Buget local, granturi
	2.3.10. Reparația capitală a grupei 6	2023	Conducerea grădiniței	Grupă reparată	190 mii	Buget local
2.4. Îmbunătățirea activității centrului de sănătate	2.4.1. Deschiderea și dotarea unui cabinet fizioterapeutic	2023	Manager CS	Cabinet deschis și funcțional	110 mii	Buget central, surse private
	2.4.2. Deschiderea și dotarea unui laborator	2023-2025	Manager CS	Laborator funcțional	50 mii	Buget central
2.5. Amenajarea și asigurarea funcționării Casei de Cultură	2.5.1. Îmbunătățirea și reînnoirea echipamentului de sonorizare	2023	Director CC	Echipament modern	50 mii	Buget local
	2.5.2. Montarea sistemului de încălzire	2025	Director CC	Sistem de încălzire funcțional	300 mii	Buget local, granturi
	2.5.3. Conectarea la apeduct și canalizare	2025	Director CC	Clădire conectată la utilități	400 mii	Buget local

2.5.4. Amenajarea terenului aferent construcției	anual	Director IM Servicii Borogani	Teren amenajat	5 mii	Buget local
2.5.5. Dotarea cu mobilier	2023	Director CC	Mobilier înnoit	200 mii	Buget local
2.5.6. Asigurarea cu cadre profesioniste	Permanent	Director CC			
2.5.7. Dotarea cu grup sanitar interior	2023	Director CC	Condiții îmbunătățite de funcționare	70 mii	Buget local
2.5.8. Reparația holului, etajului 1	2023	Director CC	Condiții îmbunătățite	Un mil.	Buget local, granturi
2.5.9. Procurarea de instrumente muzicale	2023	Director CC	Instrumente noi	50 mii	Buget local

Obiective Specifice	Măsurile	Termen de realizare	Responsabil	Rezultat așteptat	Cost estimativ, lei	Sursa de Finanțare
	2.5.10. Crearea unui taraf	2023	Conducător muzical	Taraf creat	20 mii	Buget local, donații
	2.5.11. Crearea ansamblurilor pe interese (cerc dramatic, grup vocal, ansamblu de instrumentiști)	2019-2025	Conducători artistici	Grupuri create	175 mii	Buget local, donații
	2.5.12. Procurarea costumelor naționale	2023	Conducător artistic	Costume cumpărate	50 mii	Buget local
2.6. Amenajarea centrului sportiv - comunitar	2.5.1. Deschiderea de secții sportive (ping-pong, dans sportiv, șah și dame)	2023-2024	Specialist sport	Activități funcționale	175 mii	Buget local
	2.5.2. Deschiderea unei săli de forță pentru tineri	2023	Specialist sport	Sală deschisă	45 mii	Buget local
	2.5.3. Dotarea cu utilaj și echipament sportiv	2023	Specialist sport	Echipament asigurat	100 mii	Buget local
	2.6.4. Organizarea Campionatului la lupte libere.	2023	Specialist sport, APL	Campionat organizat	12 mii	Buget local
	2.6.5. Dotarea cu utilaj și echipament necesar	2023	Specialist sport	Utilaj și echipament instalat	100 mii	Buget local
	2.6.6. Angajare antrenori	2023	APL	Antrenori angajați		Buget local
	2.6.7. Deschiderea secțiilor sportive de fotbal, volei, atletică ușoară.	2023	Specialiști primărie.	Secții funcționale	132 mii	Buget local
	2.6.8. Procurarea îmbrăcăminte sportive	2023	Specialist sport	Îmbrăcăminte procurată	14 mii	Buget local, granturi
2.7. Îmbunătățirea condițiilor de funcționare a bibliotecilor	2.7.1. Conectarea la conducta de apă	2023	APL		35 mii	Buget local
	2.7.2. Amenajarea și dotarea cu bănci a terenului adiacent	2023	APL	Bănci instalate	10 mii	Buget local
	2.7.3. Deschiderea cercului de lectură	2023	Șefă bibliotecă copii	Cerc deschis	0 mie	Buget local
	2.7.4. Schimb de experiență cu bibliotecile din țară și de peste hotare	anual	Șefă bibliotecă publică		0 mie	Buget local
	2.7.5. Crearea serviciilor noi pentru cetățeni	anual	Șefă bibliotecă publică			
2.8. Amenajarea muzeului satului	2.8.1. Reparația capitală a sălii de muzeu, a încăperilor alăturate, a scârilor	2024	Șefa muzeu	Interior reparat	175 mii	Buget local, granturi
	2.8.2. Dotarea cu tehnică de calcul	2023-2024	Șefă muzeu	Tehnică procurată	10 mii	Buget local
	2.8.3. Dotarea cu mobilier			Muzeu amenajat	8 mii	Buget local, granturi
2.9. Îmbunătățirea și diversificarea serviciilor de asistență socială	2.9.1. Deschiderea unei cantine sociale	2023	APL	Cantină funcțională	50 mii	Buget local, granturi, donații
	2.9.2. Deschiderea unui centru comunitar de zi	2025	APL	Centru deschis și funcțional	Un mil. lei	Buget local,

Obiective Specifice	Măsuri	Termen de realizare	Responsabil	Rezultat așteptat	Cost estimativ, lei	Sursa de Finanțare
cu accent pe categoriile de persoane vulnerabile	pentru copii și bătrâni					granturi, donații
	2.9.3. Deschiderea unui club pe interese pentru persoanele de vârstă a treia	2023-2025	Asistent social	Club deschis	5 mii	Buget local
2.10.Diversificarea activităților pentru tineret	2.10.1. Încurajarea, susținerea și coordonarea tinerilor în scrierea proiectelor	Anual	Conducător AdB junior, primar	Tineri implicați, proiecte realizate	22 mii	Buget local, granturi
	2.10.2. Participarea tinerilor în procesul decizional al comunității	2021-2025	Conducător AdB junior, Coordonator AdB junior	Tineri implicați în procesul decizional	10 mii	Buget local, granturi
	2.10.3. Crearea și menținerea atelierelor de creație pe centre de interese	2022-2025	Voluntari, comunitate	Ateliere deschise	100 mii	Buget local, granturi
	2.10.4. Desfășurarea seminarelor de informare pentru tineri	Anual	APL, voluntari	Tineri informați	22 mii	Buget local, granturi
	2.10.5. Organizarea activităților de voluntariat	Anual	Consiliul local	Sporirea activizmului civic al tinerilor		
	2.10.6. Desfășurarea campaniilor de sensibilizare a tinerilor	Anual	APL	Sporirea activizmului tinerilor		
	2.10.7.Desfășurarea campaniilor de asigurare a tinerilor cu oportunități economice atractive	Anual	APL , Conducător AdB junior, Coordonator AdB junior	Tineri informați		Buget local, granturi

Obiectiv strategic 3. Amenajarea comunității și protecția mediului ambiant

Obiective Specifice	Măsuri	Termen de realizare	Responsabil	Rezultat așteptat	Cost estimativ, lei	Sursa de Finanțare
3.1. Construcția sistemului de canalizare și a stației de epurare	3.1.1. Identificarea potențialilor utilizatori	2023	Director IM	Identificat numărul de utilizatori	---	
	3.1.2. Elaborarea proiectului tehnic	2023-2025	APL	Proiect elaborat	400 mii	• Buget local
	3.1.3. Construcția traseului de canalizare central și a stației de epurare	2025	APL	Sistem construit și funcțional	50 mil.	• Buget local, buget central, granturi externe
	3.1.4. Conectarea instituțiilor sociale.	2025	APL	Instituții conectate	550 mii	• Buget local
	3.1.5. Conectarea gospodăriilor individuale	2025	APL	Gospodării conectate	6 mil.	Surse private
3.2. Reparația și amenajarea drumurilor	3.2.1. Trotuare spre garaj (500 m. pavaj)	2022-2024	APL	Trotuare construite	700 mii	Buget local
	3.2.2. Strada 1 Mai	2023	APL	Drum construit	500 mii	Buget local, buget central
	3.2.3. Reparația sectorului de drum Partea din jos	2024	APL	Drum construit	1 mln.115 mii	Buget local
3.3. Asigurarea localității cu un sistem performant de iluminare stradală	3.3.1. Partea din deal (3500 metri)	2023	APL	Străzi iluminate	230 mii	Buget local, granturi
	3.3.2. grădinița	2023	APL	Străzi iluminate	100 mii	Buget local, granturi
	3.3.3. Garaj	2023	APL	Străzi iluminate	100 mii	Buget local, granturi
3.4. Finisarea lucrărilor de amenajare a cimitirelor	3.4.1. Instalarea tomberoanelor	2023	Director IM	Tomberoane instalate	Cinci mii	Buget local
	3.4.2. Finisarea construcției clopotniței	2023	Preot biserică	Clopotniță construită	100 mii	Donații
	3.4.3. Pavarea trotuarelor	2023	CL	Trotuare pavate	25 mii	Donații
	3.4.4. Instalarea unui panou informațional la intrarea în cimitir	2023	APL	Panou instalat	15 mii	Buget local

Obiective Specifice	Măsuri	Termen de realizare	Responsabil	Rezultat așteptat	Cost estimativ, lei	Sursa de Finanțare
3.5. Diversificarea serviciilor întreprinderii municipale	3.5.1. Procurarea unui tractor și a unei remorci	2023	APL	Tractor cu remorcă procurat	Un mil.	Buget local, granturi
	3.5.2. Menținerea în stare bună a drumurilor de acces spre poligonul de deșeuri	anual	APL	Drum întreținut, acces lejer la poligon	10 mii	Buget local, granturi
	3.5.3. Amenajarea și salubritatea celor trei cimitire	2023	APL	Cimitire amenajate și curate	50 mii	Buget local, surse private
	3.5.4. Procurarea programei de evidența contabilă 1C	2023	Contabilă ÎM	Transparența evidenței contabile	10 mii	Buget local
3.6. Amenajarea zonei de odihnă în parcul central	3.6.1. Construcția blocului sanitar	2023	APL	Bloc sanitar funcțional	20 mii	Buget local
	3.6.2. construcția unui havuz	2023-2024	APL	Havuz construit	100 mii	Buget local
	3.6.3. Construcția terenului de sport	2023	APL	Teren funcțional	2 mil.	Buget local, granturi
	3.6.4. Construcția estradei de vară.	2023	APL	Estradă construită	500 mii	Buget local, granturi
3.7 Amenajarea poligonului de deșeuri	3.7.1. Informarea personală a cetățenilor contra semnătură cu regulamentul de colectare a deșeurilor	Permanent	APL	Populația informată privind regulile de salubritate	500	Buget local
	3.7.2. Divizarea poligonului în categorii de deșeuri	2020-2025	APL	Poligon organizat	30 mii	Buget local
3.8. Gestionarea eficientă a sectoarelor de pădure din subordinea primăriei	3.8.1. Salubritatea pădurilor primăriei	2019-2025	APL	Păduri curate	43 mii	Buget local
	3.8.2. Extinderea suprafețelor de pădure	anual	APL	Păduri extinse	80 mii	Moldsilva
	3.8.3. Amenajarea locurilor de odihnă	2022-2025	APL, pădurar	Locuri amenajate	100 mii	Moldsilva

Obiectiv strategic 4: Dezvoltarea parteneriatului comunitar și transparență

Obiective Specifice	Măsuri	Termen de realizare	Responsabil	Rezultat așteptat	Cost estimativ, lei	Sursa de Finanțare
4.1. Promovarea transparenței în comunitate	4.1.1. Montarea a patru panouri informative în locuri de acces public sporit	2021-2023	APL	Populație informată	5 mii	Buget local
	4.1.2. Crearea postului de radio local și difuzarea informației de interes public	2019-2023	APL	Populație informată și activă	100 mii	Buget local, granturi
	4.1.3. Editarea sistematică a unui pliant privind activitatea APL și difuzarea lui	trimestrial	APL	Populație informată	10 mii anual	Buget local
4.2. Schimbul de experiență cu alte comunități	4.2.1. Stabilirea relațiilor cu alte comunități din țară și de peste hotare	2023	APL	Relații stabilite	2 mii	Buget local
	4.2.2. Înfrățirea cu localități din țară și de peste hotare	2023	APL	Înfrățirea cu 3 localități	10 mii	Buget local
	4.2.3. Efectuarea schimbului de experiență cu comunitățile partenere	permanent	APL	Experiență sporită a funcționarilor	2 mii	Buget local
4.3. Sporirea activismului civic al populației	4.4.1. Crearea a 7 focus grupuri pe regiunile satului, care să se întrunească sistematic în vederea discutării problemelor	permanent	APL, comunitate	Populație activă		
	4.4.2. Organizarea concursurilor comunitare privind cea mai amenajată fântână, cea mai amenajată gospodărie, cel mai amenajat sector de stradă.	permanent	APL	Populație activă	3 mii	Buget local
	4.4.3. Organizarea seminarelor pentru populație în vederea sporirii activismului comunitar inclusiv a grupurilor de femei, persoane cu dizabilități, tineri, persoane de vârstă a treia	anual	APL,	Populație informată	30 mii	Buget local, granturi
	4.4.4. Asigurarea participării cetățenilor la ședințele Consiliului Local	permanent	APL	Populație informată și activă		

III.

Implementarea și Monitorizarea Strategiei

Etape de implementare:

Succesul realizării Strategiei s. Borogani depinde, în mare măsură, de participarea tuturor actorilor implicați la procesul de implementare și monitorizare a acesteia, de prezenta unei coaliții încheiate în societate. În procesul realizării Strategiei de dezvoltare socio-economică vor fi implicați mai mulți actori, îndeplinind rolul de implementator al acțiunilor planificate. Aceștia sunt:

1. Administrația publică locală (Consiliul local, Primarul, Primăria)
2. Locuitorii comunității
3. Societatea civilă (ONG, femeile, tineretul, persoanele în etate, voluntarii, organizațiile profesionale și profesionale)
4. Agenții economici
5. Structuri externe (Consiliul raional, Guvernul, Organizațiile internaționale).

Implementarea Strategiei de Dezvoltare social-economică a s. Borogani poate fi divizată convențional în 3 etape:

Adoptarea Strategiei de dezvoltare. În cadrul acestei etape Strategia de dezvoltare va fi supusă Audierii publice. După Audiere și ajustarea propunerilor și recomandărilor făcute, Strategia va fi înaintată Consiliului local spre aprobare. După aprobarea strategiei, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni privind realizarea strategiei în conformitate cu Planul Strategic de Acțiuni.

Implementarea Strategiei de dezvoltare se va efectua prin realizarea acțiunilor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect sunt stabilite obiective, planul activităților necesare, perioada de desfășurare (durata), responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.

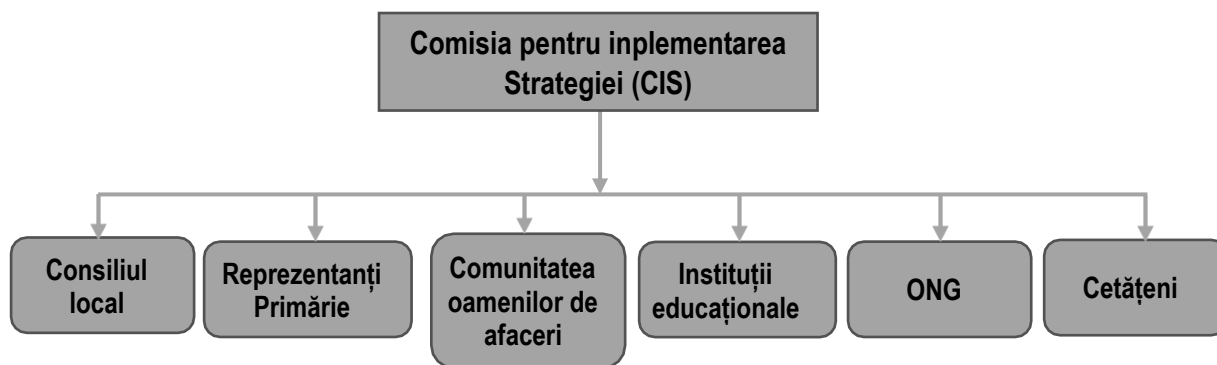
Monitorizarea Strategiei de dezvoltare. În perioada de implementare responsabilii de realizarea Planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea acțiunilor, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea acțiunilor, proiectelor și direcțiilor strategice se va efectua prin intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

Procesul de monitorizare a strategiei constă în:

- (i) evaluarea atingerii direcțiilor strategice și obiectivelor specifice care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare și
- (ii) raportarea rezultatelor evaluării.

Monitorizarea implementării strategiei se va efectua de Comisia pentru Implementarea Strategiei (în continuare CIS). CIS va fi creată cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul Local și Primărie în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltare:

- Consiliul local (președinții comisiilor consultative despecialitate)
- Reprezentanți Primărie (Primarul, 2 – 3 specialiști)
- Comunitatea oamenilor de afaceri
- Instituții educaționale (directori instituții de învățământ)
- Organizații non-guvernamentale (reprezentanți ai ONG-urilor ce activează în domeniul protecției mediului, social, apărarea drepturilor omului și de tineret, etc.).
- Cetățeni.

În implementarea strategiei responsabilitățile de bază ale CIS vor fi:

- Planificarea implementării acțiunilor
- Elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare
- Coordonarea activităților de implementarea acțiunilor și proiectelor de dezvoltare
- Coordonarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate
- Monitorizarea implementării planului de acțiuni
- Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul local
- Acordarea asistenței tehnice și consultative în toate domeniile
- Elaborarea și dezbateră proiectelor prioritare de dezvoltare
- Analiza deciziilor privind diverse probleme ale comunității
- Elaborarea și inițierea modificărilor în strategie
- Elaborarea studiilor și proiectelor de dezvoltare, etc.

CIS își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura cel puțin o dată în6luni.

Un rol important în procesul de implementare a strategiei îl are Consiliul Local, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Planului de acțiuni. Competențele Consiliului Local se vor axa pe:

- Coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor
- Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL
- Încurajarea Voluntarilor în diverse activități publice
- Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune ale Strategiei
- Parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în cea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea Planului de acțiuni a Strategiei.

Raportarea implementării strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor către CIS privind realizarea Planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual CIS va prezenta Consiliul Local raportul de evaluare a implementării Strategiei.

Obiect Monitoring	Elaborator/ Destinatar	Raport	Descriere
Realizarea obiectivelor	CIS și Consiliul Local	Rapoarte semestriale/ anual	Raport bazat pe analize, sondaje a locuitorilor pentru evaluarea impactului implementării strategiei
Realizarea acțiunilor, proiectelor	Responsabili de implementare	Raport semestrial sau după finisarea activității	Rapoarte prezentate de responsabilii de implementare privind îndeplinirea acțiunilor, proiectelor

Evaluarea implementării Strategiei se va efectua prin analiza indicatorilor de dezvoltare. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți indicatori de implementare. În baza informațiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiari sau instituții specializate se vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingerea a obiectivelor fixate.

Riscuri și Impedimente de Implementare

Realizarea efectivă a acțiunilor propuse în Strategia de dezvoltare poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării strategiei de dezvoltare pot fi divizate în două categorii: (i) interne și (ii) externe.

Domeniu	Descriere
Riscuri și impedimente interne	
Managementul implementării strategiei	<ul style="list-style-type: none"> • Confruntări de interese privind implementarea strategiei • Prevalarea intereselor personale • Resurse financiare limitate • Lipsa capacităților de atragere a investițiilor
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> • Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea • Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților • Lipsa de experiență a structurilor societății civile și neimplicarea lor • Neimplicarea partenerilor internaționali
Dezvoltarea economică	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale
Social	<ul style="list-style-type: none"> • Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale • Pauperizarea continuă a populației • Imigrarea forței de muncă
Mediu	<ul style="list-style-type: none"> • Populație neconștientizată privind efectele poluarea mediului
Riscuri și impedimente externe	
Cadrul politico-juridic	<ul style="list-style-type: none"> • Instabilitatea cursului politic • Contradicția și instabilitatea legislației în vigoare
Relații parteneri externi	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale • Neimplicarea partenerilor internaționali
Starea economiei	<ul style="list-style-type: none"> • Potențial investițional redus • Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare • Infrastructură de afaceri nedezvoltată • Risc de țară.

IV. Portofoliul proiectelor prioritare. Fișe de proiect

Fișa de proiect 1. Modernizarea serviciului de colectare și evacuare a deșeurilor menajere

Titlul proiectului:	Un sat amenajat – un sat atractiv și populat.
Obiectivul strategic:	Amenajarea comunitatii și protecția mediului ambiant.
Măsura:	Procurarea unui buldoexcavator pentru diversificarea serviciilor Intreprinderii municipale.
Localizare:	Satul Borogani
Obiectivul general al proiectului:	Îmbunătățirea și modernizarea serviciului de colectare și evacuare a deșeurilor menajere.
Succintă descriere proiect:	<p>Problema majoră, care necesită a fi soluționată – lipsa unui serviciu comunitar de asigurare a salubrității și amenajării localității. Problema este generată de faptul, că o mare parte a locuitorilor (80 %) nu are posibilitate de a-și transporta deșeurile menajere la gunoistea autorizată, iar restul nu consientizează dauna acțiunilor irrationale cu referință la menținerea mediului curat pentru sănătatea comunitatii.</p> <p>Soluția : organizarea și desfășurarea activităților de informare și sensibilizare a populației , precum și inițierea serviciului de colectare și transportare a deșeurilor menajere din localitate și amenajarea locului de stocare .</p>
Activități necesare:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Campania de salubritate (pliante, banere, 5 adunări publice, 5 seminări , lichidarea gunoistilor stihionice , neautorizate) 2. Procurarea unui buldoexcavator multifuncțional și a unei remorci multifuncționale. 3. Inițierea serviciului comunitar de salubritate.
Rezultate așteptate:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comunitate informată și sensibilizată. 2. Buldoexcavator și remorca multifuncționale procurate. 3. Serviciul comunitar pentru managementul deșeurilor și salubritate inițiat și funcțional. 4. Gunoistele neautorizate lichidate. 5. Mediul ambiant protejat. 6. Comfortul de viață al comunității îmbunătățit. 7. Gradul de sănătate al cetățenilor sporit.
Statutul proiectului: (ex: există studiu de fezabilitate, spații alocate, etc.)	Există I.M. , care deține capacități să presteze serviciul managementului colectării și depozitării deșeurilor menajere
Responsabil și potențiali parteneri de implementare:	APL, I. M. , Institutii din teritoriu, cetățenii, OSC.
Durată estimativă: (luni)	12 luni
Costuri estimative: (mii MDL)	1.000.000 lei .
Potențiale surse de co-finanțare (publice și private):	APL 1, APL 2, granturi, societatea civilă , diaspora

Fișa de proiect 2. Construcția unei case de sortare și ambalare

Titlul proiectului:	Construcția și dezvoltarea Casei de sortare și ambalare al fructelor și legumelor.
Obiectivul strategic:	Dezvoltarea sectorului economic.
Măsura:	Construcția și crearea serviciului – Casa de sortare și ambalare .
Localizare:	Satul Borogani, raionul Leova
Obiectivul general al proiectului:	Îmbunătățirea și promovarea produselor autohtone din raionul Leova.
Succintă descriere proiect:	La moment în satul Borogani, raionul Leova crescătorii și producătorii de legume și fructe se confruntă cu probleme majore pentru realizarea roadei strinse la un pret convenabil. Inconsecința veniturile sunt foarte mici și nu acoperă cheltuielile , nemaivorbind de beneficiu. Respectiv impozitele colectate în bugetul local sunt mici, fapt care duce la stagnare în dezvoltarea micului business și respectiv al comunității. O dată cu formarea Asociației de producători și construcția Casei de sortare și ambalare va contribui la : stimularea activității micilor producători . diversificarea economiei locale , menținerea forței de muncă și impactul micșorării migrației cetățenilor.
Activități necesare:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crearea Asociației Producătorilor. 2. Elaborarea unui studiu de fezabilitate . 3. Elaborarea proiectului de executare a Casei de sortare și ambalare a fructelor și legumelor. 4. Inițierea procedurii de achiziții publice , pentru construcția Casei de sortare și ambalare a fructelor și legumelor. 5. Construcția și darea în exploatare a obiectivului. 6. Elaborarea Planului de asigurare a durabilității Proiectului. 7. Identificarea și angajare personal calificat.
Rezultate așteptate:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Asociația Producătorilor creată. 2. Studiul de fezabilitate elaborat. 3. Proiectul de executare al Casei de sortare și ambalare efectuat 4. Casa de sortare și ambalare construită, utilată și dată în exploatare. 5. 30 locuri de muncă noi create. 6. Încasarile către bugetul local marite cu minim 10 %
Statutul proiectului: (ex: există studiu de fezabilitate, spații alocate, etc.)	Există teren alocat pentru construcția capitală a Casei de sortare și ambalare fructe și legume .
Responsabil și potențiali parteneri de implementare:	APL 1, APL 2, Asociația Producătorilor formată.
Durată estimativă: (luni)	24 luni
Costuri estimative: (mii MDL)	4.000.000 lei .
Potențiale surse de co-finanțare (publice și private):	APL 1, APL 2, Asociația Producătorilor , granturi , donatori

Fișa de proiect 3. Crearea Centrului comunitar pentru copii pana la grădinița și diversificarea serviciilor sociale pentru bătrâni.

Titlul proiectului:	Infiintarea Centrului comunitar de zi pentru copii si batrini.
Obiectivul strategic:	Deschiderea Centrului comunitar de zi .
Măsura:	Crearea Centrului comunitar pentru copii pana la grădinița si diversificarea serviciilor sociale pentru bătrâni.
Localizare:	Satul Borogani, raionul Leova, in incinta IMSPCS .
Obiectivul general al proiectului:	Crearea conditiilor de primire și siguranța persoanelor beneficiare de diferite virste (copii pana la gradinita si batrini).
Succintă descriere proiect:	In prezent mamele cu copii de virsta pana la gradinita nu dispun de posibilitati de a a-si rezolva diferite probleme socio-umane, din lipsa unui loc de plasament sigur al copiilor. Aceiasi situatie este si cu persoanele in virsta. Este vorba de apr. 150 copii si 80 batrini. Solutia pentru rezolvarea acestei situatii este crearea unui Centru de zi, cu capacitate de a primi zilnic un anumit numar de copii si batrini, care necesita acest serviciu. Capacitatea zilnica al Centrului ar fi 15 copii si 16 batrini. Principalele servicii acordate beneficiarilor ar fi: supravegherea și îngrijirea temporară a copiilor în incinta centrului, îngrijirea bătrînilor și crearea condițiilor pentru alimentarea și comunicarea persoanelor în etate.
Activități necesare:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea localului. 2. Reparatia si dotarea locatiunii corespunzatoare. 3. Identificarea si angajarea personalului calificat. 4. Informarea comunitatii. 5. Identificarea sursei de finantare. 6. Identificarea familiilor, persoanelor, care necesita acest serviciu
Rezultate așteptate:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sursele de finantare identificate . 2. Localul identificat, reparat, dotat si dat in exploatare. 3. Personalul calificat, identificat si angajat. 4. Comunitatea informata 5. Familiile, persoanele, beneficiare al acestui serviciu identificate.
Statutul proiectului: (ex: există studiu de fezabilitate, spații alocate, etc.)	Existăîncăpere.
Responsabil și potențiali parteneri de implementare:	APL 1, APL 2, Asistenta sociala.
Durată estimativă: (luni)	18 luni
Costuri estimative: (mii MDL)	1.000.000 lei .
Potențiale surse de co-finanțare (publice și private):	APL1, APL2, GRANTURI, Asociatia Bastinasilor .

Fișa de proiect 4. Crearea unui post de radio local

Titlul proiectului:	Cetateni informati, comunitate activa, localitate dezvoltata.
Obiectivul strategic:	Dezvoltarea parteneriatului - APL si cetateni, informarea comunitatii.
Măsura:	Crearea unui post de radio local
Localizare:	Satul Borogani, raionul Leova
Obiectivul general al proiectului:	Vocea satului in emisiunile radioului local.
Succintă descriere proiect:	Satul Borogani numara 4160 locuitori. La moment cetatenii nu dispun de o sursa de informare rapida cu referinta la activitatile din comunitate. Aceasta prezinta un impediment pentru implicarea si participarea activa al cetatenilor in viata cotidiana a localitatii, precum si in informarea lor cu ultimile stiri. O solutie pentru rezolvarea acestei probleme mediatice reprezinta crearea unui post de radio local, ca mijloc audio de comunicare si informare locala in timp util. Tot odata prin intermediul postului local radio ar fi posibile organizarea diferitor activitati sociale cu implicarea si pentru comunitate.
Activități necesare:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Estimarea costurilor si identificarea localului. 2. Decizia Consiliului local si identificarea persoanelor responsabile. 3. Procurarea utilajului si tehnicii de profil. 4. Elaborarea unui program de difuzare al emisiilor radio. 5. Angajare personalului calificat. 6. Colectarea si prelucrarea materialului si difuzarea emisiunilor.
Rezultate așteptate:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Costurile estimate , localul - identificat. 2. Decizia Consiliului local - elaborata. 3. Persoana responsabila - identificata. 4. Utilajul si tehnica de profil – procurate. 5. Planul de difuzare al emisiilor – elaborat 6. Postul de radio – creat. 7. Comunitate informata , activa.
Statutul proiectului: (ex: există studiu de fezabilitate, spații alocate, etc.)	Exista spatiul pentru localizarea postului de radio local si partial infrastructura necesara (stilpi, fire, cabluri).
Responsabil și potențiali parteneri de implementare:	APL1, APL 2, Granturi, institutiile din teritoriu, agentii economici.
Durată estimativă: (luni)	12 luni
Costuri estimative: (mii MDL)	105 000 lei
Potențiale surse de co-finanțare (publice și private):	APL1, APL2, Granturi, Bastinasi

Fișa de proiect 5. Sporirea gradul de păstrarea și posibilităților de realizarea a producției de fructe și legume

Titlul proiectului:	Lumină pentru o viață decentă, în siguranță, la noi acasă
Obiectivul strategic:	Amenajarea comunității și protecția mediului ambiant
Măsura:	Construcția traseului de iluminare stradală
Localizare:	s. Borogani, r. Leova
Obiectivul general al proiectului:	Îmbunătățirea condițiilor de trai pentru locuitorii satului Borogani prin asigurarea siguranței pe timp de noapte
Succintă descriere proiect:	<p>Problema stringentă ce necesită a fi urgent soluționată la Borogani este riscul sporit pentru sănătatea și viața locuitorilor pe timp de noapte, fapt ce îi determină să migreze la oraș sau peste hotare. Această problemă este generată de lipsa totală a iluminării stradale în sat. Conform rezultatelor ultimului sondaj realizat la Borogani în noiembrie 2018, 47,9 din respondenți consideră lipsa iluminării stradale, problemă prioritară, care reprezintă un pericol pentru viața proprie și a membrilor familiilor lor. Conform evidenței locale, dar și datelor prezentate de către Inspectoratul de poliție, în mare parte infracțiunile se comit pe timp de noapte și în special în locurile neiluminate. Un argument în plus este și faptul că din cauza străzilor neiluminate, mari dificultăți întâmpină serviciile specializate care vin în ajutor cetățenilor: salvarea, pompierii, poliția. În consecință, lipsa iluminării stradale este un impediment pentru asigurarea unui trai decent locuitorilor și pentru respectarea drepturilor cetățenilor în ceea ce privește nevoia de siguranță, de conviețuire, nevoia de integrare estetică și de identitate.</p> <p>În scopul contribuiri la soluționarea problemei respective, ne propunem să construim în satul Borogani un sistem de iluminare stradală modern și eficient care ar asigura siguranță locuitorilor, îmbunătățind astfel condițiile de trai și, în ultimă instanță, i-ar determina pe cetățeni să nu migreze la oraș sau, și mai grav, peste hotarele țării, ci să trăiască decent la ei acasă.</p>
Activități necesare:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formarea grupului de lucru pentru implementarea proiectului 2. Monitorizarea derulării proiectului 3. Organizarea procedurii de licitație 4. Executarea lucrărilor de construcție a sistemului de iluminat stradal 5. 5 adunări publice-întâlniri cu cetățenii prin mahale și 10 seminare pentru elevii din școli pentru informarea și sensibilizarea populației cu privire la beneficiile sistemului de iluminat stradal și despre necesitatea respectării integrității obiectului construit. 6. Recepționarea lucrărilor. 7. Perfectarea documentelor de luare la balanța Primăriei a traseului de iluminare stradală construit 8. Semnarea contractului dintre Primăria sat. Borogani și Î.M."Servicii Comunale Borogani" de prestare a serviciilor de întreținere în stare funcțională a traseului de iluminat stradal construit 9. Organizarea și desfășurarea Adunării Generale cu cetățenii satului la finele implementării proiectului despre necesitatea menținerii în stare funcțională a traseului de iluminare construit 10. Adoptarea Deciziei Consiliului local Borogani (la finele implementării proiectului) „Cu privire la stabilirea taxei de iluminare stradală” din care vor fi achitate activitățile de întreținere a traseului de iluminare construit 11. Exploatarea rațională a instalațiilor de iluminare (doar în perioada întunecată și dozată) 12. Planificarea surselor financiare anuale bugetare pentru întreținerea în stare funcțională a traseului de iluminare construit

Rezultate așteptate:	<ol style="list-style-type: none"> 1. 4052 de locuitori ai satului Borogani se simt în siguranță pe timp de noapte în satul Borogani; 2. Nivel de trai ridicat pentru cei 4052 de locuitori ai satului Borogani cărora li se respectă drepturile în ceea ce privește nevoia de siguranță, de conviețuire, nevoia de integrare estetică și de identitate. 3. 4052 de locuitori ai satului Borogani sunt informați cu privire la importanța și acțiunile necesare asigurării durabilității proiectului. 4. Sunt construiți 8892,7 m de iluminat stradal; 5. Sistemul de iluminare stradală construit în cadrul proiectului este luat la balanța primăriei Borogani; 6. Este încheiat contract de prestare de servicii de iluminare stradală cu Î.M."Servicii Comunale Borogani"; 7. 4052 de locuitori ai satului Borogani beneficiază de serviciul de iluminare stradală;
Statutul proiectului: (ex: există studiu de fezabilitate, spații alocate, etc.)	Există proiect tehnic de execuție și devizele, avizate la Serviciul de Stat pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor
Responsabil și potențiali parteneri de implementare:	<p>Primar: Savițki Elena,</p> <p>ONG, societatea civilă, donatori</p>
Durăță estimativă: (luni)	6 luni
Costuri estimative: (mii MDL)	3 mln lei
Potențiale surse de co-finanțare (publice și private):	APL 1, APL 2, Granturi, Donatori, Programul Comunitatea Mea, dispora